

Faktaark:

Initiativer i aftalen 'Folkets skole: Faglighed, dannelse og frihed – justeringer af folkeskolen til en mere åben og fleksibel skole'

Skoleugens længde

Med folkeskoleaftalen får skoler større frihed til at tilrettelægge elevernes undervisning efter deres lokale behov. Ændringerne er:

- Skoleugen for elever i børnehaveklassen til og med 3. klasse bliver kortet med 2 ¼ klokketimer per uge inklusiv pauser. Det gøres ved, at det samlede undervisningstimental i indskoling bliver sat ned med 90 klokketimer per år per klassetrin.
- Fra 4.-9. klasse kan skoler og kommuner lokalt vælge at gøre skoleugen op til to klokketimer kortere ved at skære tilsvarende i den understøttende undervisning. Frigjorte ressourcer fra den kortere skoleuge kan bruges til to-voksenundervisning, undervisning tilpasset elevernes forskellige faglige udvikling inden for det enkelte klassetrin, særlige talentforløb og turboforløb for fagligt dygtige eller fagligt svage elever, pædagoger eller lærere i forbindelse med åben skole eller bevægelse.
- Brugen af paragraf 16 b begrænses, så den fremover kun kan benyttes i indskoling (børnehaveklassen til og med 3. klasse) og derudover alene på mellemtrin og udskoling i specialklasser- og skoler. Det vil - som i dag - kræve særlige faglige og pædagogiske begrundelser, som kommunalbestyrelsen skal godkende, og godkendelsen kan fortsat kun gives for konkrete klasser.
- Derudover er der mulighed for at afkorte den understøttende undervisning med yderligere 1,5 klokketimer ugentligt på det klassetrin, hvor konfirmationsforberedelse typisk foregår, det vil sige enten i 7. eller 8. klasse, for at gøre plads til konfirmationsforberedelse. Det svarer til, at det forsøg, som 550 skoler har deltaget i, bliver permanent. Hvis skolerne bruger den mulighed, skal kommuner og skoler sikre, at der er minimum 2,2 klokketimers understøttende undervisning eksklusive pauser i 8. klasse. De elever, der ikke går til konfirmationsforberedelse, vil få et frivilligt tilbud om undervisning i det tidsrum, hvor der afholdes konfirmationsforberedelse.

Øget faglighed og kvalitet

Aftalepartierne ønsker at styrke udvalgte fag og øge kvaliteten i den understøttende undervisning. Det sker med følgende initiativer:

- I alt bliver der tilført 90 ekstra fagtimer (klokketimer) i sprog (tysk/fransk), billedkunst og historie på udvalgte klassetrin fra skoleåret 2020/21. Timerne går fra den understøttende undervisning.

- Der indføres særskilte vejledende timetal for madkundskab og håndværk og design, ligesom det præciseres på hvilke klassetrin, undervisningen skal foregå.
- For at sikre, at elever på alle klassetrin mødes af en varieret skoledag med den rette balance mellem almindelige fagtimer og understøttende undervisning, flyttes 30 klokketimers idræt årligt fra mellemtrin til udskoling for at gøre plads til mere understøttende undervisning på mellemtrinnet. Flere idrætstimer i udskoling understøtter samtidig bevægelse i udskoling, hvor følgeforskning viser, at det kan være udfordrende at integrere bevægelse meningsfyldt i fagene, ligesom det klæder elever bedre på til at gå til prøve i idræt i 9.klasse. Der flyttes også 30 klokketimer årligt fra dansk i 3. klasse til 2. klasse for at gøre plads til mere understøttende undervisning i 3. klasse.
- En treårig læseindsats vil blive sat i gang fra 2019. Den skal reducere antallet af svage læsere ved at øge læselysten og sætte fokus på læseundervisning og faglig læsning gennem hele skoleforløbet. Til indsatsen er der sat i alt ti millioner kroner af.
- Med aftalen følger ekstra 190 millioner kroner årligt til kommunerne fra 2020 og frem. Kommunerne får altså flere midler til at drive folkeskolerne. Aftalepartierne understreger i aftalen, at det er deres klare forventning, at midlerne går til flere lærere- og pædagogkræfter med henblik på at løfte den understøttende undervisning.
- Med flere lærere og pædagoger kan folkeskolerne løfte kvaliteten i den understøttende undervisning – for eksempel ved færre elever per underviser, to-voksenundervisning, holddannelse og undervisning tilpasset elevernes forskellige faglige udvikling inden for de enkelte klassetrin. Det kan også være til øget tid til planlægning af og opfølgning på den understøttende undervisning,.
- For at få færre vikartimer og flere kvalificerede vikarer i folkeskolen bliver der sat en undersøgelse i gang af, hvorfor skolerne bruger vikarer i det omfang, de gør, og hvordan de registrerer vikarbruget. Derudover opfordres skoler til at offentliggøre deres vikarforbrug på skolens hjemmeside.
- For at give flere skoler og kommuner bedre mulighed for at arbejde konstruktivt med at nå målet om, at 95 procent af timerne i folkeskolen bliver varetaget af lærere, der har undervisningskompetence eller tilsvarende til at undervise i det pågældende fag, bliver fristen for målsætningen udskudt fra 2020 til 2025.
- I samarbejde med DLF, KL, Skolelederforeningen, BUPL og folkeskolens øvrige parter skal Undervisningsministeriet finde og udbrede gode eksempler på, hvordan den varierede skoledag kan fungere godt. Lærere, pædagoger og skoler vil modtage vejledning med anbefalinger til organisering, tilrettelæggelse af undervisningen, undervisningsmetoder og indholdsvalg.
- De faglige bindinger i de tværgående temaer it og medier samt innovation og entreprenørskab skal reduceres. Derfor vil der blive sat en kortlægning i gang, der undersøger, hvordan de faglige bindinger for it og medier samt innovation og entreprenørskab kan reduceres, for eksempel ved at temaerne målrettes færre af folkeskolens fag. Efter en færdig kortlægning vil der blive taget endelig beslutning i folkeskoleforligskredsen om konkrete ændringer.
- Kanonlisterne i dansk og historie skal undersøges for at blive klogere på lærernes brug af listerne og behovet for at opdatere eller udvide i indholdet.
- Rigsfællesskabet skal være en obligatorisk del af folkeskolens undervisning. Det sker ved at tilføje Rigsfællesskabet til den eksisterende historiekanon. En ekspertgruppe skal nedsættes for

at vurdere, hvilke begivenheder eller nedslag der kan indgå som kanonpunkt for Rigsfællesskabet.

Skolebestyrelser

To initiativer i folkeskoleaftalen er rettet mod skolebestyrelser for at give dem mere indflydelse og gøre det mere attraktivt at stille op som forældrerepræsentant. Initiativerne lyder:

- Ved beslutningen om, hvem der skal ansættes som ny skoleleder, skal der deltage mindst en repræsentant fra skolebestyrelsen, for eksempel som medlem af ansættelsesudvalget.
- For at gøre det mere attraktivt at stille op som forældrerepræsentant til skolebestyrelsen vil det blive muligt lokalt at beslutte, at valgperioden for forældrerepræsentanter i skolebestyrelsen bliver sat ned fra fire til to år.

Øget frihed og lokal fleksibilitet

- Elevplanen i folkeskolen skal forenkles og de eksisterende planer i udskolingen så vidt muligt integreres, så krav om registreringer i planerne tager mindre tid fra lærere og pædagogers kerneopgave i skolen. Udformningen af en forenklet elevplan skal ske i et tæt og åbent samarbejde med dem, der bruger elevplanen til dagligt. Derfor vil der blive nedsat en rådgivningsgruppe, som vil komme med bud på, hvordan det sker bedst til gavn for det pædagogiske personale og eleverne.
- Det skal være lettere for lærere at følge elevernes faglige udvikling. Evalueringen af de nationale test i folkeskolen er allerede godt i gang. Når evalueringen er klar, vil partierne bag aftalen følge op for at se, om der er behov for at justere de nationale test.
- For at sikre og støtte op om den didaktiske frihed for lærere og pædagoger til at gennemføre undervisning af høj kvalitet i folkeskolen, bakker folkeskoleaftalen op om en række allerede igangsatte initiativer. Det gælder for eksempel lempelse af Fælles Mål, forsøg med teknologiforståelse, naturvidenskabsstrategien – herunder den naturvidenskabelige ABC – styrkelse af de praktiske-musiske fag, oprettelse af et nationalt sprogcenter og styrkelse af sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

Økonomi

Aftalepartierne ønsker dels at styrke den understøttende undervisning, dels at sikre, at der er midler til den øgede aktivitet i fritidstilbud, når de yngste elevers skoleuge bliver kortere. Derfor:

- Med aftalen tilføres 79 millioner kroner i 2019 og 190 millioner kroner fra 2020 og frem. Pengene skal gå til at øge kvaliteten i den understøttende undervisning.
- Den kortere skoleuge i indskolingen vil frigive en del midler. Af dem går 188 millioner kroner til øget aktivitet i fritidstilbud, 59 millioner kroner går til flere fagtimer fra skoleåret 2020/2021, og 59 millioner går til at styrke den understøttende undervisning.

- I alt styrkes den understøttende undervisning således med 128 millioner kroner i 2019, 283 millioner kroner i 2020 og 249 millioner kroner fra 2021 og frem, når de ekstra 79 millioner kroner i 2019 og 190 millioner kroner fra 2020 og frem tælles med.
- Den udvidede mulighed for at gøre skoleugen kortere på mellemtrinnet, i udskolingen vil potentielt kunne frigive op til 350 millioner kroner årligt, hvis alle skoler benytter konverteringsmuligheden fuldt ud. Herfra vil der dog skulle fratrækkes omkostninger til det frivillige tilbud til de, som ikke går til konfirmationsforberedelse. Aftalepartierne forventer, at midlerne bruges på at øge kvalitet i den understøttende undervisning.